

Posudek bakalářské práce

Slovotvorná utvářenost adjektiv v dochovaných rukopisech Dalimilovy kroniky – Hana Šimůnková

Autorka se ve své bakalářské práci zaměřila na slovotvornou utvářenost adjektiv v dochovaných rukopisech Dalimilovy kroniky. Jejím cílem bylo zjistit, které slovotvorné typy desubstantivních adjektiv jsou ve zkoumaném materiálu zastoupeny frekventovaně, které nikoliv, a na základě analýzy jazykového materiálu získané slovotvorné typy charakterizovat. Sledovala rovněž, zda si v různých rukopisech na stejných místech konkurují různá adjektiva, či zda se rukopisy nijak neliší.

Práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části jsou přehledně vysvětleny základní pojmy slovotvorby, pojem produktivita, pozornost je zaměřena také na specifika slovotvorně utvářených adjektiv, především na adjektiva desubstantivní. Východiskem pro teoretické zpracování byly práce M. Dokulila, ale také např. NESČ.

Jádro bakalářské práce představuje její praktická část, v níž jsou samostatně zpracována adjektiva kvalitativní a relační. Obě tyto části jsou dále členěny podle jednotlivých slovotvorných typů doložených ve zkoumaném materiálu. U každého slovotvorného typu je uvedena příslušná charakteristika podle Historické mluvnice češtiny (1986) nebo Mluvnice češtiny 1 (1986). Autorka při své analýze věnovala pozornost mluvnické kategorii a sémantice základových slov, za každým slovotvorným typem uvádí dílčí závěr, příp. text doplňuje o přehledné tabulky. Získané údaje porovnává s údaji uvedenými v mluvnicích (Šlosar, MČ1). Za zajímavé považují především zjištění, že se už ve staročeském období ukazuje určitá vyhraněnost adjektiv tvořených sufixem *-ný* či *-ský*.

Jako podnět pro diskuzi u obhajoby kladu následující otázky.

Adjektivum *chlapilý* je zařazeno mezi adjektiva kvalitativní. Nebylo by možné uvažovat o jeho zařazení mezi adjektiva relační? A to vzhledem k tomu, že si na témže místě v různých rukopisech konkuruje s adjektivem *chlapský*, které je označeno jako relační.

Autorka uvádí, že nejčastěji zastoupeným a zároveň nejproduktivnějším slovotvorným typem ve zkoumaném materiálu je slovotvorný typ se sufixem *-ský/-čský/-cký*. Skutečně lze hovořit o produktivitě? Nemůže být četnost výskytu adjektiv se sufixem *-ský* dána tématem kroniky? Rovněž si nejsem jista, jestli lze u adjektiv tohoto slovotvorného typu ve všech případech hovořit o tzv. kolektivní posesivitě (srov. např. adj. *konský*).

Oceňuji rozsáhlou excerpci, kterou autorka provedla. Prvotní excerpce zahrnovala celkem 690 adjektiv, poté byla analýza zúžena na adjektiva desubstantivní, výsledný zkoumaný materiál zahrnoval celkem 280 lemmat. Také práce s jazykovým materiálem nepředstavovala snadný úkol, pro srovnání jednotlivých rukopisů bylo třeba číst nejen text transkribovaný, ale také transliterovaný.

Úroveň práce bohužel snižují některé formální nedostatky. Např. na s. 6 – *díky úplnému*; na s. 12 – *maskulinu* m. *maskulinum*, chybná interpunkce *biedný hanebný*; na s. 29 – *v takových spojení*).

I přes uvedené připomínky se domnívám, že se jedná o přínosnou práci, která splňuje požadavky kladené na tento typ kvalifikačních prací. Autorka podle mého názoru prokázala schopnost práce s odbornou literaturou, na základě stanovených kritérií dokázala samostatně provést analýzu jazykového materiálu a následně shrnout získané závěry.

Práci doporučuji k obhajobě a podle jejího průběhu navrhuji hodnocení

v ý b o r n ě – v e l m i d o b ě e.

Mgr. Martina Spěváčková, Ph.D.
vedoucí práce

V Plzni 2. 9. 2022

Souhlasí s originálem
Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra českého jazyka a literatury
Spěváčková

Posudek bakalářské práce

Slovotvorná utvářenost adjektiv v dochovaných rukopisech Dalimilovy kroniky – Hana Šimůnková

Autorka se ve své bakalářské práci zaměřila na slovotvornou utvářenost adjektiv v dochovaných rukopisech Dalimilovy kroniky. Jejím cílem bylo zjistit, které slovotvorné typy desubstantivních adjektiv jsou ve zkoumaném materiálu zastoupeny frekventovaně, které nikoliv, a na základě analýzy jazykového materiálu získané slovotvorné typy charakterizovat. Sledovala rovněž, zda si v různých rukopisech na stejných místech konkurují různá adjektiva, či zda se rukopisy nijak neliší.

Práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části jsou přehledně vysvětleny základní pojmy slovotvorby, pojem produktivita, pozornost je zaměřena také na specifika slovotvorně utvářených adjektiv, především na adjektiva desubstantivní. Východiskem pro teoretické zpracování byly práce M. Dokulila, ale také např. NESČ.

Jádro bakalářské práce představuje její praktická část, v níž jsou samostatně zpracována adjektiva kvalitativní a relační. Obě tyto části jsou dále členěny podle jednotlivých slovotvorných typů doložených ve zkoumaném materiálu. U každého slovotvorného typu je uvedena příslušná charakteristika podle Historické mluvnice češtiny (1986) nebo Mluvnice češtiny 1 (1986). Autorka při své analýze věnovala pozornost mluvnické kategorii a sémantice základových slov, za každým slovotvorným typem uvádí dílčí závěr, příp. text doplňuje o přehledné tabulky. Získané údaje porovnává s údaji uvedenými v mluvnicích (Šlosar, MČ1). Za zajímavé považují především zjištění, že se už ve staročeském období ukazuje určitá vyhraněnost adjektiv tvořených sufixem *-ný* či *-ský*.

Jako podnět pro diskuzi u obhajoby kladu následující otázky.

Adjektivum *chlapilý* je zařazeno mezi adjektiva kvalitativní. Nebylo by možné uvažovat o jeho zařazení mezi adjektiva relační? A to vzhledem k tomu, že si na témže místě v různých rukopisech konkuruje s adjektivem *chlapský*, které je označeno jako relační.

Autorka uvádí, že nejčastěji zastoupeným a zároveň nejproduktivnějším slovotvorným typem ve zkoumaném materiálu je slovotvorný typ se sufixem *-ský/-čský/-cký*. Skutečně lze hovořit o produktivitě? Nemůže být četnost výskytu adjektiv se sufixem *-ský* dána tématem kroniky? Rovněž si nejsem jista, jestli lze u adjektiv tohoto slovotvorného typu ve všech případech hovořit o tzv. kolektivní posesivitě (srov. např. adj. *konský*).

Oceňuji rozsáhlou excerpci, kterou autorka provedla. Prvotní excerpce zahrnovala celkem 690 adjektiv, poté byla analýza zúžena na adjektiva desubstantivní, výsledný zkoumaný materiál zahrnoval celkem 280 lemmat. Také práce s jazykovým materiálem nepředstavovala snadný úkol, pro srovnání jednotlivých rukopisů bylo třeba číst nejen text transkribovaný, ale také transliterovaný.

Úroveň práce bohužel snižují některé formální nedostatky. Např. na s. 6 – *díky úplnému*; na s. 12 – *maskulinu* m. *maskulinum*, chybná interpunkce *biedný hanebný*; na s. 29 – *v takových spojení*).

I přes uvedené připomínky se domnívám, že se jedná o přínosnou práci, která splňuje požadavky kladené na tento typ kvalifikačních prací. Autorka podle mého názoru prokázala schopnost práce s odbornou literaturou, na základě stanovených kritérií dokázala samostatně provést analýzu jazykového materiálu a následně shrnout získané závěry.

Práci doporučuji k obhajobě a podle jejího průběhu navrhuji hodnocení

v ý b o r n ě – v e l m i d o b ě .

Mgr. Martina Spěváčková, Ph.D.
vedoucí práce

V Plzni 2. 9. 2022

Souhlasí s originálem
Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra českého jazyka a literatury
Spěváčková